

- Πολιτική
- Ελλάδα
- Οικονομία
- Τέχνες
- Κόσμος
- Αθλητισμός
- Media

[Επιστροφή](#)

Έντυπη Έκδοση
Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, Κυριακή 24 Μαΐου 2009

Απ' το Πόρτο Αλέγκρε στην αντιπολίτευση

Του CRISTOPHE VENTOURA*

Ο «εκσυγχρονισμός της γεωργίας» που δρομολογήθηκε τη δεκαετία του 1980, εξελίχθηκε σταδιακά σε εργαλείο για την ευρεία αλλαγή του παραγωγικού δυναμικού της Βραζιλίας. Επιπλέον, πυροδότησε τη στροφή προς ένα αναπτυξιακό μοντέλο σε συνάφεια με το διεθνές εμπόριο και τη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση.

Στηριζόμενος στον εκμηχανισμό, στην αποψίλωση των δασών και στην ολοένα και αυξανόμενη χρήση φυτοφαρμάκων και χημικών λιπασμάτων, ο «εκσυγχρονισμός», ο οποίος απαιτεί, ταυτόχρονα, μεγάλες ποσότητες νερού για την άρδευση των καλλιεργειών, αποδείχθηκε καταστροφικός για το περιβάλλον και πυροδότησε τον συστηματικό αποκλεισμό των πληθυσμών της υπαίθρου(1). Μετέτρεψε τη Βραζιλία σε εργαστήριο εντατικών βιομηχανικών μονοκαλλιεργειών (σόγιας, ζαχαροκάλαμου, ευκάλυπτου κ.λπ.) με στόχο να ευνοηθούν οι τομείς των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και των φυτικών καυσίμων(2).

Όταν η κυβέρνηση του Λούλα ντα Σίλβα επισημοποίησε τη συμμαχία ανάμεσα στο κράτος και τα λόμπι του αγροτοβιομηχανικού τομέα και επέτρεψε σε πολυεθνικές εταιρείες (Monsanto, Syngenta, Gargill, Nestle, Basf, Bayer...) να ιδιοποιηθούν εκτάσεις γης, η διαδικασία ακολούθησε ακόμα εντονότερους ρυθμούς. Καθώς, έτσι, ικανοποιούνταν μεγάλα τμήματα της ντόπιας αστικής τάξης, η Βραζιλία έγινε μια «αναδυόμενη δύναμη» του διεθνούς εμπορίου.

Ωστόσο, παρά τις προόδους που επιτεύχθηκαν, η πείνα, η φτώχεια και οι κοινωνικές ανισότητες εξακολουθούν να αποτελούν οξυτάτα δομικά προβλήματα: οι επιλογές της κυβέρνησης επέφεραν τη διαρκή συρρίκνωση της γης που διατίθεται για την καλλιέργεια τροφίμων, γεγονός που προκάλεσε την αδιάκοπη αύξηση της τιμής βασικών ειδών διατροφής όπως τα φασόλια.

Στη Βραζιλία υπάρχουν τέσσερα εκατομμύρια ακτήμονες. Η κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, από το 2003, χάρη στις προσπάθειές της, 520.000 από αυτούς απέκτησαν γη. Το Κίνημα των Ακτημόνων (MST), όμως, αμφισβητεί τους ισχυρισμούς των κυβερνητικών στελεχών

Είκοσι πέντε χρόνια μετά την ίδρυσή του στο Σαράντι, στην ομόσπονδη πολιτεία του Ρίο Γκράντε ντο Σουλ (της οποίας πρωτεύουσα είναι το Πόρτο Αλέγκρε), το MST πρωταγωνιστεί στους κοινωνικούς αγώνες.

Σύμφωνα με την οργάνωση, συμμετέχουν 350.000 οικογένειες ενταγμένες σε παραγωγικούς συνεταιρισμούς, στις «assentamentos rurais» («κοινότητες της υπαίθρου»), στα 75 εκατομμύρια στρέμματα που κατακτήθηκαν μέσα από τους αγώνες· άλλες 130.000 οικογένειες ζουν στα «acampamentos» (καταυλισμούς), οι οποίοι έχουν εγκατασταθεί στις εκτάσεις που έχει καταλάβει η οργάνωση: συνολικά, πρόκειται για ενάμιση εκατομμύριο άτομα.

Το κίνημα διαθέτει έναν εντυπωσιακό εκπαιδευτικό μηχανισμό που είναι ανεξάρτητος από το κρατικό εκπαιδευτικό σύστημα: δύο χιλιάδες σχολεία στα οποία φοιτούν 200.000 νέοι, ενώ σε αυτά διδάχτηκαν γραφή και ανάγνωση 50.000 ενήλικες. Εξάλλου, το MST έχει ιδρύσει κέντρα κατάρτισης στελεχών στα οποία φοιτούν Βραζιλιάνοι και Λατινοαμερικάνοι, ενώ στέλνει διεθνείς εθελοντές στην Κούβα, στην Αϊτή και στη Βενεζουέλα. Επίσης, είναι ο σημαντικότερος παραγωγός βιολογικών σπόρων και βιολογικού ρυζιού στη Λατινική Αμερική.

Αλλά τα μέλη του MST δεν περιορίζουν τη δράση τους στον αγώνα για την αγροτική μεταρρύθμιση και την προώθηση της γεωργίας που είναι επικεντρωμένη στον αγρότη. Καθώς η οργάνωση βρίσκεται στο σταυροδρόμι της αμφισβήτησης και των αγροτικών, οικονομικών, δημοκρατικών και οικολογικών διεκδικήσεων, έρχεται συχνά σε σύγκρουση με τον βραζιλιάνο πρόεδρο και αναδεικνύεται σε ισχυρό πόλο κοινωνικής αντιπολίτευσης.

Μέτωπο εναντίον του Λούλα

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, οι γαιοκτήμονες και το Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο έχουν εξαπολύσει εναντίον της έναν ανελέητο οικονομικό και δικαστικό πόλεμο.

Αυτή τη στιγμή εκτυλίσσεται εναντίον του MST -κυρίως στην πολιτεία του Ρίο Γκράντε ντο Σουλ- μια σφοδρή εκστρατεία που επιδιώκει να το εμφανίσει ως εγκληματική οργάνωση. Σ' αυτήν την πολιτεία, οι τοπικές αρχές αποφάσισαν να προχωρήσουν στο κλείσιμο των σχολείων του κινήματος κηρύσσοντάς τα «παράνομα».

Στο επίπεδο ολόκληρης της ηπείρου, το MST έχει ταχθεί υπέρ ενός συμβουλίου των κοινωνικών κινήματων, στο πλαίσιο της Εναλλακτικής Μπολιβαριανής Λύσης για τις Αμερικές (ALBA), στο οποίο ωστόσο δεν συμμετέχει η Βραζιλία(3). Καθώς κινείται εκτός κομματικών μηχανισμών -και κυρίως του Κόμματος των Εργαζομένων (PT) του προέδρου Λούλα- το MST θα αναγκαστεί να αναζητήσει τρόπους για να προβάλλει τις θέσεις του για τις προεδρικές εκλογές του 2010.

Πόσω μάλλον που οι αγώνες του δικαιώνονται από την κρίση του καπιταλισμού και του αναπτυξιακού μοντέλου που ο ίδιος προβάλλει, αυτού ακριβώς του αναπτυξιακού μοντέλου που έχει υιοθετήσει η Βραζιλία του Λούλα!

1. Όσον αφορά τα 4,2 δισεκατομμύρια στρέμματα αγροτικής γης που καταγράφηκαν επίσημα το 2003 από το Εθνικό Ινστιτούτο Αποικισμού και Αγροτικής Μεταρρύθμισης (Incra), το 44% ανήκει στο 1,5% των ιδιοκτητών γης [30.000 γαιοκτήμονες (fazendeiros)] και το 57% στο 3,5% των ιδιοκτητών γης.

2. Βλέπε Francois Houtart, «L'Agroenergie, solution pour le climat ou sortie de crise pour le capital ?», Couleur livres, Σαρλερουά, 2009.

3. Η ALBA περιλαμβάνει έξι κράτη: Βολιβία, Κούβα, Αγιο Δομήνικο, Ονδούρα, Νικαράγουα και Βενεζουέλα. Συμμετέχουν ως παρατηρητές ο Ισημερινός (ο οποίος θα γίνει σύντομα πλήρες μέλος), η Αϊτή και η Ουρουγουάη.

* Συγγραφέας του «En finir avec l'euroliberalisme», Mille et une nuits, Παρίσι, 2008.

© 2009 Χ.Κ. Τεγόπουλος Εκδόσεις Α.Ε.